

ARCÉLEK

JAKSA JÁNOS

Jánost elég régóta ismerem ahhoz, hogy meg tudjam ítélni a tevékenységét. Az egyesületének hajtómotorja, elkötelezett tenyésztője a magyar díszpostának.

Kicsit meglepődtél, mikor felkértelek erre a beszélgetésre. Mióta vagy tagja a Szövetségnek, illetve előfizetője a Galamb- és Kisállat Magazinnak?

Valóban meglepődtem, de aki ismer, az tudja rólam, hogy nem okoz különösebb gondot egy nyilatkozat tétel. Több mint 40 éve vagyok tagja az MGKSZ-nek, azóta járatom a lapot is.

Mikor, hogy is ismerkedtél meg a galambászat alapjaival?

Galambok közé születtem. Édesapám az 1910-es években kapta meg az első parlagi galamb párjait, s azóta több mint egy évszázada folyamatosan vannak galambok a házunknál.

Konkréten mikor indult a te galambász tevékenységed?

Az első magyar csirke x páva keverék galambot az

1950-es évek derekán kaptam egy tőlünk nem messze lakó tenyésztőtől. Ezt követte ezután a többi. Mint általában a fiatalok, én is sokféle fajtaival foglalkoztam. Voltak magyar csirke galambok, pávák, strasszerek, magyar óriás begyések, keleti sirálykák, kingek. Elsős gimnazista koromban kaptam az első pár röppostát. Felszaporítottam az állományt. A korábban felsorolt fajták selejtezésre kerültek. Nagy élmény volt számomra, amikor a fészekhagyó kicsinyek először szálltak fel szüleikkel. Egy ilyen „gyakorló” repülés alkalmával megjelent az égbolton egy szárnyas ragadozó, kiválasztva magának ebédre egy fekete hímet. A csoport ijedtében szétszéledt, menekülve az éhes támadó elől. Néhány másodperc után megláttam, hogy a ragadozó karmai közül a kiszakított 5-6 fark toll hullik szanaszét. A galambom megúsza ennyivel. Egy másik élményem

az volt, amikor dobozba felpakoltam 8-10 galambot a 125 cm³-es Csepel motorkerékpár csomagtartójára, és elvittem 60 km-re. Versenyeztem velük, ki ér előbb haza. Idehaza nem kellett sokat várnom, megjelent egy világoskék tojó. Kellemes meglepetés volt, hiszen őt „a futottak még” kategóriába vártam haza. Természetesen ezt követően megnőtt előttem a galamb értéke.

Aztán jött az amerikai óriásposta!

Az első amerikai óriásposta párt az 1970-es évek közepén vásároltam. Ettől kezdve párhuzamosan tartottam a röpöpostákat és az amerikai óriáspostákat. Belőlük tiszteletből még ma is tartok 2-3 párt. 1989-ben megépítettük az új háznál a galambházat a hozzá tartozó fedett röpdével. Egy éjszaka az általam biztosnak vélt galambpadlásra behatoltak a ragadozók és kiirtották a röpöposta állományom.

Aztán jött a nagy galambász szerelem!

Egy kiállításon láttam meg először a magyar díszpostákat. Nagyon megtetszettek. Felkutattam a velük kapcsolatban lévő szerény szakirodalmat és újságcikkeket. A sokszor leírt és általam is vallott arany szabály szerint az akkor már jól ismert két legjobb tenyésztőtől, Varga Andrásról és Polgár Bélától vásároltam 2-2 párt 2003. március 19-én. Ők ketten ismertették el 2005-ben önálló fajtaként a magyar díszpostát. Jól sikerült az első tenyésztési év, megnőtt a bizalmam a fajta iránt. A négy

pár galamb közül kiemelkedett a Varga Andrásról vásárolt kék kovácsolt hím és annak sárga deres párja. Ennek a párnak a közvetlen leszármazottiból három is tagja volt annak a csapatnak, amely az Európa Kiállításon, Nyitrán, 2009-ben elnyerte az Európa Győztes plakettet, és megkaptam az Európa Mester címet. Tenyésztői szempontból ezt tekintem munkásságom csúcspontjának.

Szakirodalom, szakmai továbbképzés terén hogy állsz?

Diákkorom óta, ahogy az állományom növekedett, folyamatosan képeztem magamat. Minden elérhető könyvet megvásároltam és átolvastam. Készülve nyugdíjas éveimre 2001-ben elvégeztem a galambbírállói tanfolyamot. 2009. január 21-i elnökségi ülésén az MGKSZ-hez beadott pályázati anyagom alapján az amerikai óriásposták és a magyar díszposták szakbírállójává minősítettek. Ennek ellenére soha nem bírálltam

kiállításokon, mindezeket csupán szakmai tudásom gyarapítására szereztem meg.

Sikerként könyvelem el, hogy a V-61 Alba Regia Galamb- és Kisállattenyésztők Egyesülete által lebonyolított, az Agrárminisztérium támogatásával kiírt „ÍGY KEZDTEM ÉN” pályázatra beadott írásommal a megosztott II. helyezést értem el senior kategóriában Bárány Istvánnal együtt. A pályázati anyag elolvasható a *jak-saj-diszposta.hu* honlapomon.

Nem tudom, hogy az országban hány helyen áll szobor a galambok tiszteletére. Nagydorogon az Önkormányzattól 2009-ben Törő György szekszárdi népi iparművész, fafaragó kapott megbízást egy úgynevezett „fogadófa” elkészítésére. Ennek a tölgyfának a törzsén és ágain vannak kifaragva a Nagydorog térségében élő őshonos védett növények, rovarok és állatok. Így adódott az ötlet, hogy a nálunk jól ismert magyar díszposta is kerüljön fel a fogadófára. Így fogadja ez a madár is a látogatókat.

2014-ben az MGKSZ felkérésére Bagi Zoltán felmérést végzett a tagegyesületeknél tenyésztett fajtakról. Ebből kiderült, hogy a nagydorogi egyesületnél tartjuk a legtöbb magyar díszpostát. Ugyanebben az évben az Értéktári Törvényben leírtaknak megfelelően egyesületünk vezetősége kérte a magyar díszposta Ágazati Értéktárba történő bejegyzését, ami megtörtént.

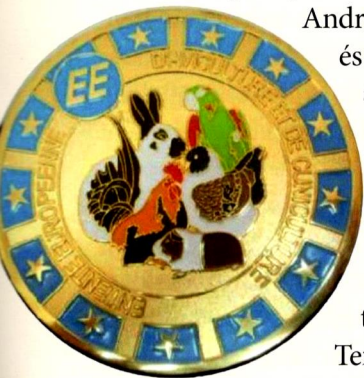
Az egyesületen belül néhányan elhatároztuk, hogy megpróbáljuk bevinni az andalúz színt a fajtába. Kezdeményezésünk sikeresnek mondható, e színváltozattal már hat tenyésztő rendelkezik.

Állománylétszám?

A magyar díszpostának elég nagy a mozgásigénye, ezért én a 16-17 m²-es galambházban és a hozzá tartozó hasonló méretű röpdében 22-25 tenyészpárt tartok. A 2022-es évre két pár amerikai óriásposta, 22-24 pár magyar díszposta (ennek fele andalúz színű) tenyésztésbe vételét tervezem. Az éves szaporulat jóval száz darab felett szokott lenni, a selejtezés folyamatos.

A galambház, berendezése?

Déli fekvésű, jól szigetelt, ahol akár egész évben költethetnének a madarak. Padozata beton, alomnak folyami homokot használok. A fészkek szekrényrendszerűek, egy pár részére 2 db 30x30x30 cm-es költőhely van kiképezve. Előtte 60x30x15 cm-es az előtér. Minden pár fészke elé felakasztható egy 60x25x30-cm-es „bővítmény”. Így a fészkeket párosításra is fel tudom használni. A galambházban hatrészes saját készítésű öne-

tető van, így külön-külön adom nekik az évszaknak megfelelő takarmányt. Költési időben a fiókákat nevelő párok a fészkek előterében külön kapnak kiegészítést. Elsősorban a „rövid csőrű” takarmány keveréket használom, a nap egy másik időszakában adom nekik ugyanígy a borsót, a napraforgót, a takarmánycirkot. Folyamatosan kapnak négyféle takarmány kiegészítőt. Tavasztól őszig a röpdébe is teszek önitatót. Télen csak a belső helyiségben kapnak inni, nagy hideg esetén elektromos itató melegítőt használok megakadályozva a víz befagyását. A falra, ahol nincs költőszekrény, lepke ülőkéket szereltem fel.

Takarmányozás?

A legfontosabb magvak a kukorica, búza, tritikálé és a tavaszi árpa, valamint a borsó, a napraforgó és a repce. Apró magvak közül jelenleg takarmány cirkot etetek. A galambokat lehetőség szerint minden nap a késő délutáni órákban kiengedem az udvarra, kertbe, ahol válogathatnak a zöld növények közül. Kora tavasztól késő őszig adok nekik friss zöldet (tyúkhúr, őszi-, tavaszi saláta, nyári gyomok). Nagyon szeretik a kövér porcsint. A szakirodalomban gyógynövényként szerepel, emberi fogyasztásra is javasolják. Leveleiben legmagasabb az omega-3 zsírsav aránya, gyulladásgátló és véralvadásgátló hatása is van. Magas a C- és E-vitamin tartalma.

Állategészségügy?

Az egészséges állomány fenntartásának alapfeltétele a rend, tisztaság és a megfelelő tenyészkonkció. Évente kétszer oltom az állományt, paramixovírus és paratífusz ellen. Nagy figyelmet fordítok a rágcsálókra, mert azok könnyen behurcolhatják a betegségeket. Belső élősködők ellen évente kétszer itatom le az állományt. Minden héten egyszer Badesalz fürdőszó használatával fürdetem őket. A tollon és testfelületen megjelenő élősködők ellen rovarirtó porral szórom be esetenként a fészkeket.

Család hozzáállása?

Feleségem megszállott kézimunkázó. Így egy kicsit megérti az én szenvedélyemet. Konfliktust csak az okoz közöttünk, amikor a vedlési időszakban a szél megteríti az udvart tollal. Természetesen, ha szükség van rá, besegít a különböző munkák elvégzésébe. Ha több napig vagyunk távol, akkor lányoméék, akik 200 m-re laknak tőlünk, látják el az állatokat. Baján élő kislány unokánk kisgyermek kora óta állatorvos akar lenni, komolyan készül az állatorvosi egyetemre. Feleségem szívesen készíti el a különféle galamb ételeket.

Közreadta: Bárány István

Fényképek: ©Jaksa János